

SPROGSTART 3-6 ÅR

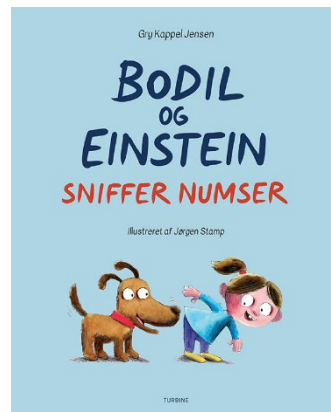
Trin-for-trin

***Bodil og Einstein sniffer numser* af Gry Kappel Jensen (2021)**

Tema: Superkræfter og hunde

Billedbogen *Bodil og Einstein sniffer numser* med temaet superkræfter og hunde er valgt, da billedbogen gennem både ord, billeder, leg og samtale giver anledning til en snak om superkræfter og hunde. Børnene får mulighed for at være nysgerrige på det at være god til noget og kende hundens superkræfter.

Sprogligt fokus: Lydlig opmærksomhed, ordforråd, skriftsproglige kompetencer og narrative kompetencer.

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin* manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Bodil og Einstein sniffer numser* af Gry Kappel Jensen
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord, sproglege, Arbejdshunde, Faktaark Hunde
- Kort til billedbogssnak
- Konkreter: Små bolde, hundemaske
- 6 fotos af arbejdshunde til Story Sequencer
- 6 billedkort til skumtarning/optageklemmer

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Redskaber til agility-bane: Kegler, hulapringe, tunnel etc.
- Tape til at lave bane på gulvet

Sprogstartsmaterialerne må kun bruges under opsyn af en voksen.

Ugens indhold

Dag 1:

Højtlesning og fokusord for alle børn i gruppen, ca. 18 børn.

Tid: ca. 30 minutter.

Dag 2:

Guidet læsning og billedbogssnak. Børnene deles i tre grupper efter dit kendskab til børnene.

Tid: Tre gange ca. 30 minutter.

Dag 3:

Fælles oplæsning og sproglege. Børnene deles i to grupper efter dit kendskab til børnene. Tid: To gange ca. 30 minutter.

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 1 – *Bodil og Einstein sniffer numser*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Bodil og Einstein sniffer numser* af Gry Kappel Jensen
- A3-kopi af bogen
- Ark: Fokusord

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om forsiden og bagsiden, om forfatteren og illustrationen. Fortæl om bogens ryg. Hvad mon billedbogen handler om? Tal om titlen. Hvad hedder billedbogen? Fortæl om forfatter og illustrator. Hvem har skrevet billedbogen? Hvem har lavet billederne? Vis læseretningen og peg på bogstaverne.

Fortæl at i Danmark læser vi fra venstre mod højre og oppefra og ned, og at der findes store og små bogstaver. Find eventuelt forbogstaverne i børnenes navne i billedbogen og tal om de forskellige bogstavers navne, former og lyde.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om superkræfter. Hunden Einstein har superkræfter, og det har I helt sikkert også. Jeres superkræfter kan være, at I er en god ven, er gode til at cykle eller hoppe højt eller måske er I gode til at hjælpe andre.

Læs billedbogen to gange. Første gang med læseoplevelsen i fokus - og derfor uden afbrydelser. Anden gang taler I om fokusord. Brug billedbogens illustrationer til at understøtte fokusordene og konkrete fra Sprogstartsposen til visualisering af bogen. Sæt en bevægelse på ordet, når det er muligt.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Læringsstigen

Gør-det-sværere-strategi

Forudsige: Hvordan tror du, at Bodil kan lugte at Kristian er en ny ven?

Generalisere: Bodil kan lugte, at Kristian lugter af en ny ven. Hvorfor er det godt at have superkræfter til at lugte sig frem til en ny ven?

Argumentere: Hvorfor er det smart at Einstein kan vide alt om en anden hund, når han sniffer den i rumpen?

Gør-det-nemmere-strategi

Giv svaret: Einstein kan stikke sin tunge op i sit eget næsebor. Hvad er det Einstein kan? Kan du også stikke din tunge helt op i dit næsebor?

Hjælpes ad: Hvad er det Einstein gør, når han skal tisse? Skal vi hjælpes ad med at finde det i bogen?

Begrænse valg: Bliver Bodil glad eller ked af det, da hun ser, at Einstein kan lugte, at Kristian lugter af en ny ven?

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 2 – *Bodil og Einstein sniffer numser*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Bodil og Einstein sniffer numser* af Gry Kappel Jensen
- A3-kopi af bogen
- Kort til billedbogssnak

Ting og sager, du selv skal finde

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om superkræfter. Hunden Einstein har superkræfter, og det har I helt sikkert også. Jeres superkræfter kan være, at I er en god ven, er gode til at cykle eller hoppe højt eller måske er I gode til at hjælpe andre.

Læs billedbogen og inddrag børnene i genfortælling af billedbogen undervejs.

Billedbogssnak. I Sprogstartsposen finder du kort til billedbogssnak. Lad børnene skiftes til at trække et kort og svare på spørgsmålene. Vær opmærksom på, at kortene er inddelt i tre forskellige sværhedsgrader. Lad dit kendskab til børnene afgøre, hvilke kort I bruger.

Brug billedbogens illustrationer samt konkrete fra Sprogstartsposen til at understøtte billedbogssnakken.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Et lille tip

Find bogstaver overalt! Sæt ord på skriftsproget og vis, at der er sammenhæng mellem skrift og tale.

Kig for eksempel på skilte når I er ude at gå tur, og spørg efter om barnet kan genkende nogle af de bogstaver, I møder. Hvad mon der står, når man sætter bogstaverne sammen?

SPROGSTART 3-6 ÅR

Dag 3 – *Bodil og Einstein sniffer numser*

Det finder du i Sprogstartsposen

- *Trin-for-trin*manualen til Sprogstartsposen
- Billedbogen: *Bodil og Einstein sniffer numser* af Gry Kappel Jensen
- A3-kopi af bogen
- Ark: Sproglege, Arbejdshunde, Faktaark Hunde
- Konkreter: Små bolde, hundemaske
- 6 fotos af arbejdshunde til Story Sequencer
- 6 billedkort til skumtarning/optageklemmer

Ting og sager, du selv skal finde

- Posen med læringsmaterialer
- Redskaber til agility-bane: Kegler, hulahopringe, tunnel etc.
- Tape til at lave bane på gulvet

Det skal du gøre!

Syng første vers af *Sprogstartssangen*.

Fortæl børnene, at i dag skal vi tale om superkræfter. Hunden Einstein har superkræfter, og det har I helt sikkert også. Jeres superkræfter kan være, at I er en god ven, er gode til at cykle eller hoppe højt eller måske er I gode til at hjælpe andre.

Vis billedbogen. Tal om billedbogen. Spørg børnene om de kan huske, hvad billedbogen handler om. Inddrag børnene i genfortællingen, mens du læser billedbogen højt: Hvem er med i billedbogen? Hvad laver de? Og hvorfor?

Sproglege. Orienter dig i sproglegene og vælg mindst to sproglege, som passer til børnegruppen. Lav gerne flere, hvis I har lyst og ekstra tid. Forbered dig på forhånd på legen. Brug billedbogen som udgangspunkt for sproglegene, da de omhandler billedbogens tema. Legene giver børnene mulighed for at høre, se, gøre og røre ord i nye sammenhænge.

Syng sidste vers af *Sprogstartssangen*.

Litteraturforslag

- *Sammen om sanserne* af Ida Maria Haller
- *Den store bog om superkræfter* af Susanna Isern, Albert, 2019
- *Den store bog om superskatte* af Susanne Isern, Albert, 2021
- *Den lille bog om kroppen* af Ewa Malmberg, Klematis, 2020
- *Du er superelsket* af Nina Reittu, Turbine 2018
- *Skrækelige Rikke og den ildlugtende finger* af Jaap Robben, Lamberth, 2018
- *Tisman* af Jaap Robben, Turbine, 2018
- *Puh! – hvem lugter?* af Clare Helen Welsh, Turbine, 2020

SPROGSTART 3-6 ÅR

Fokusord til *Bodil og Einstein sniffer numser*

Vælg de fokusord, der passer bedst til din børnegruppe. Lad børnene se, røre, gøre og sige ordene mange gange og i forskellige sammenhænge. Brug konkrete, fotos og billeder fra Sprogstartsposten undervejs

Hund: En hund har fire ben og siger vov. Den har en hale og kan stikke tungen op i sit eget næsebor. En hund logrer med halen, hvis den er glad.

Hunde-år: Hvis man har en hund, som er 1 menneske-år gammel, så er det det samme som 7 hunde-år.

Venner: En ven er en, som passer godt på en, og som er god at lege med. Man kan have mange venner og man kan også have en bedste ven. En som kender én bedst og er ekstra god at lege med.

At klø sig: En hund kan klø sig i øret med sit bagben/sin pote. Det kan mennesker ikke. Prøv om I kan klø jer i øret med benet/foden.

Tungen op i næsen: En hund kan stikke sin tunge op i sit eget næsebor. Det er der vist ikke mange mennesker, som kan. Kan I?

Løfte benet og tisse: Hanhunden løfter benet, når han tisser og kan tisse højt op ad et hegn. Drengene kan også tisse op ad et hegn, men det er ret svært for piger. Prøv at stil jer på alle fire som en hund, løft benet og lad som om I tisser. Sæt gerne lyd på også.

Køleskabet. Køleskabet holder vores mad koldt. Hvis maden ikke står i køleskabet, kan den blive dårlig og gøre os syge. En hund kan ikke åbne køleskabet, men det kan mennesker. Hvis I har et køleskab i børnehaven, så kig på/i det. Hvad har vi i køleskabet og hvorfor?

Sniffe numser: Hunde sniffer altid til hinandens numser. Man kan sige, at alle de dufte som hundens snude fanger fortæller en historie om, hvilken hund det er. Vis hvor numsen sidder, og lav en sniffelyd. Kunne I forestille jer, at vi mennesker gik rundt og sniffede til hinandens numser for at hilse på hinanden?

At øve sig: Når man øver sig, betyder det, at man gør den samme ting igen og igen – indtil man kan det. Måske har I øvet jer i at lære at hoppe på ét ben? Fortæl om I har øvet jer på noget? Og har I lært det?

Billedbogssnak til *Bodil og Einstein sniffer numser* – peg i bogen undervejs

Lette spørgsmål:

- Hvad hedder den vi lugter med? Er det næsen eller munden?
- Hvem er Einstein? Einstein er Bodils hund. Har du en hund eller kender du en hund?
- Hvem er bedste venner? Bodil og Einstein er bedste venner.
- Hvem kan tisse højt op af hegnet? Ville en dreng mon kunne tisse højt op ad et hegn?
- Hvem kan klø sig i øret med sit ben? Hvad bruger mennesker til at klø sig i øret med?
- Hvad tager Bodil i køleskabet? Spegepølsen. Hvorfor tager Einstein ikke spegepølsen?

Mellem spørgsmål:

- En hund har ikke hænder. Hvad har den i stedet?
- Bodil lugter med sin næse. Hvad hedder hundens næse? Hvad kan du lugte lige nu? Er der noget du synes lugter grimt/dejligt?
- Kristian lugter af ny ven. Har du en ven? Fortæl om din ven.
- Einstein kan klø sig bag øret. Hvordan gør han det? Einstein bruger sit bagben til at klø sig bag øret.
- Bodil øver sig på at få superkræfter og lugter til Vivis numse. Hvordan går det? Hvad synes Vivi mon om det? Det kan Vivi ikke lide.
- Bodil lugter til den nye voksne Maja henne i børnehaven. Hvad synes Bodil Maja lugter af? Bodil synes hun lugter til at være mega god til perler.

Svære spørgsmål:

- Bogens titel er Bodil og Einstein sniffer numser. Kender du andre ord for numse?
- Kan du nævne nogle hunderacer?

SPROGSTART 3-6 ÅR

- Når vi lugter til noget, bruger vi lugtesansen. Kan du nævne de fire andre sanser?
- Hvorfor har Einstein superkræfter? Einstein kan lugte ting, som mennesker ikke kan. Kan du nævne andre, der har superkræfter?
- Hvad kan Einstein, når han lugter en anden hund i numsen? Så ved Einstein alt om den anden hund.
- Bodil øver sine superkræfter og lugter til mange børn i børnehaven. Kan du huske, hvad Bodil kan lugte?

Sproglege til *Bodil* og *Einstein* sniffer numser

Sproglege

Leg hunde: Brug fakta-arket om hunde og blive klog på hunde. Nu skal I lege hunde. Find på jeres helt eget hundnavn. Prøv at kravle på alle fire, logre med 'halen', gø, som hunde og snus til hinanden. Hvad mon I lugter af? Måske får I lov til at spise 'hundekiks' eller prøve at drikke vand fra 'hundeskåle', mens I kravler på gulvet. Leg til sidst *Hund, hvem har taget dit kødben*'. Den, som er Hund får lov at tage hundemasken på og trykke på snuden og gø, når hunden mærker at kødbenet er bliver taget.

Træn hunde-superkræfter: Tal først om de superkræfter, som hunde har. Nu er det tid til at træne hundesuperkræfter. Byg en bane med hulahopringe til at springe igennem, kegler til slalom, noget I kan springe over, en tunnel eller noget andet at krybe igennem/under, put vand i vandpistolen og find et hegn eller andet man må 'tisse' op ad. Prøv at tage banen på alle fire som en hund, hvis ikke det er for svært.

Hundesnude-leg: Find de små bolde og brug jeres 'hundesnuder' til at skubbe boldene rundt. Hvis I bliver rigtig gode til at skubbe boldene, så lav en bane på gulvet med tape og se, om I kan bruge jeres 'hundesnude' til at skubbe boldene gennem banen.

Sproglege – med digitale læringsmaterialer

Optageklemmer: Superkræfter- eller fjollehistorier. Brug billedkort. Del børnene i grupper og lad dem indtale en kort historie, som de synes passer til billedet. Det kan enten være en historie om superkræfter eller en fjollehistorie. Fx Einsteins stikker tungen op i næsen (- og fanger en bussemand eller andet fjollet). Lyt på skift til historierne. Lav det gerne flere gange.

Story Sequencer: Brug fotos af arbejdshunde og arket *Arbejdshunde*. Tal først om de forskellige superkræfter, som hundene har, og hvem de hjælper. Indtal på forhånd lyd, som passer til billederne fx: Jagthunden hjælper jægeren med at hente byttet eller læsehunden hjælper børn, som er ved at lære at læse. Lad børnene matche lyd og fotos. Lyt til lyden og se på billedet. Passer de sammen?

Endnu flere sproglege - inde & ud

Superkræfter-bane: Byg en bane, hvor I kan træne jeres superkræfter. Det kan være inde eller ude på legepladsen. Hvem kan stå på et ben? Hvem kan løfte mest? Hvem kan stå helt stille i længst tid? Hvem kan bygge det største tårn? Hvem kan gå på line? Hvem kan spise en kiks langsomst?

Superkræfter: Tal om andre dyr/kæledyr med superkræfter. Måske har et af børnene en kanin, der kan spise en gulerstop virkelig hurtig eller en kat, der kan hoppe ned fra et højt sted og lande på poterne. Tal også om andre dyr med superkræfter fx en myre, der kan løfte op til 50 gange sin egen vægt.